

# Szobrok Zsigmondy Vilmosról

ETO: 7.044 + 73.0271 + 929



CSATH BÉLA  
aranydiplomás bányamérnök,  
a MOIM Zsigmondy Vilmos  
Gyűjtemény vezetője

**Zsigmondy Vilmos** bányamérnök, geológus 1888. december 21-én hunyt el Budapesten. Halálának 115. évfordulóján a róla készült szobrok bemutatásával tisztelgünk emléke előtt. Bevezetőben a jó barát, **Péchy Antal** szavait idézzük:

„Zsigmondy Vilmos majdnem egy félszázadon át minden lelki és testi erejét hazai bányászatunk emelésére, hazai bányamívelésünk tökéletesítésére és bányavárosaink viszonyainak, a bányász-nép sorsának javítására fordította; az ő működése, az ő tettei legékebben szóló bizonyítványai annak, hogy egész életében buzgó és önzetlen hazafi volt; változatos eseményekben dús élete igen tanulságos; teljes figyelmünkre és becsületünkre méltónak találjuk ebben úgy az egyszerű embert, mint a bányászt és politikust; el lehet róla mondani, hogy mindig és mindenütt megállta helyét, és minden körülmények között kedves, jó, becsületes ember tudott maradni. „...mindenkitől szeretve, mindenkitől tisztelve oly jól, oly teljesen betöltötte a helyet, amelyre őt polgártársai bizalma és becsülete állította, hogy soha eszünkbe sem jutott arra gondolni, hogy nem fog ő mindig azon a helyen maradhatni; s csak akkor, midőn őt a halál elragadta közülünk, csak akkor jöttünk annak tudatára, hogy mi volt ő nekünk, és mennyire pótolhatatlan veszteséget szenvedtünk halálával, mely megfosz-

totta a nemzetet egy önzetlen, lelkes hazafitól...”

## A szobrokról

### A Szécsi Antal által készített szobor

A Fővárosi Tanács 1895. szeptember 25-i közgyűlési határozata szerint „Szécsi készíti el Zsigmondy szobrát”. A Képzőművészeti Tanács által megbízott **Szécsi Antal** az életnagyságúnál jóval nagyobb (1,5 m-es), bányászöltözetben, jobbra néző mellszobrot készített el. A bronz mellszobor egyszerű haraszi mészkő talpazaton állt az akkor Artézi fürdő egyik sarkában. Később a szobrot az új, Széchenyi fürdő



1. kép. Zsigmondy Vilmos mellszobra a Városligetben

főépülete bejáratának tengelyébe, az előtte elterülő ligetben állították fel a „Weingrubberrel szemközti útvonalon”.

Területrendezés következtében a szobor 1967-ben a Városligetbe került és ott látható ma is (1. kép).

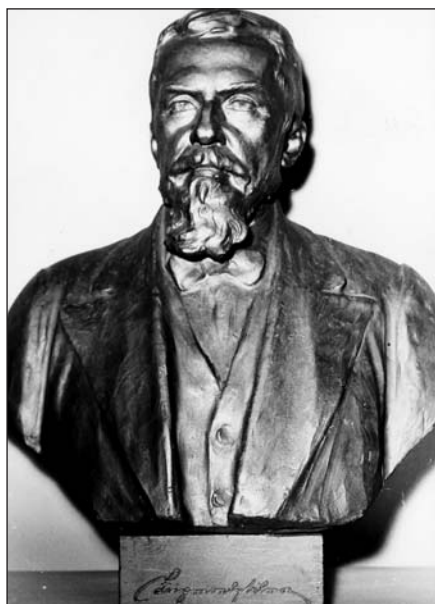
### A Markup Béla készítette szobor

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1911. június 25–26-án Budapesten tartott közgyűlési jegyzőkönyvének 5. pontja szerint **Andreics János** javaslatot terjesztett be elhunyt nagyjaink, nevezetesen **Péchy Antal**, volt bányaigazgató, **Kerpely Antal** és néhai **id. Litschauer Lajos** volt akadémiai tanárok emlékének szoborral történő megörökítése tárgyában.

**Probstner Alfréd Zsigmondy Vilmos** érdekeit méltatván, kívánja hogy Zsigmondy emlékére is gondoljon az igazgatótanács, illetve az egyesület.

**Gróf Teleki Géza** elnök összegeznén a felmerült eszméket ki mondja, hogy az igazgatótanács **Péchy Antal**, **Kerpely Antal**, **id. Litschauer Lajos** és **Zsigmondy Vilmos** emléke szoborművel való megörökítésének eszméjét helyesli, és erre vonatkozó gyűjtés megindítását a választmányának javasolni fogja.

1914. évi január 6-án **Markup Béla** szobrászművésznek – akit az egyesület felkért a szobrok elkészítésére – Várkertraktartási műtermében a „**Zsigmondy Vilmos és Litschauer Lajos**”-féle mellszobrok



2. kép. A Markup-féle Zsigmondy-szobor

agyagmintáinak bírálata tárgyában” az OMBKE által kiküldött bizottság” a szobrok agyagmintáit alapos bírálat tárgyává tette és a két szobor agyagmintáját kifogástalannak és feltétlenül átvehetőnek ítélte, mire **Andreics János**, a szoborbizottság elnöke, a szobrok gipszmintáinak elkészíttetéséhez hozzájárult.

A szobor bronzbaöntését a Jungfer-féle budapesti ércöntőmű végezte. Zsigmondy szobra csokornyakkendős és balra néző lett. A bronzszobor alatti részen „**Zsigmondy Vilmos**” aláírás olvasható (2. kép).

A négy szobor ünnepélyes átadására és leleplezésére Selmecebányán a bányászati és erdészeti főiskola aulájában 1914. május 17-én került sor. **Zsigmondy Vilmos** márványoszlopra helyezett szobra előtt beszédet mondott **Bene Géza** főfelügyelő.

A szobrok további sorsa:

1925-ben a szobrokat a volt főiskola épületéből elvitték, és a Szentháromság-téren lévő, ún. bányatörvényszéki épületben berendezett bányászati múzeumban helyezték el. Megtudhattuk mindezt az 1927. szeptember 23–25 között Sopronban tartott közgyűlésen **Zorkóczy Samu** elnök beszédéből. Megtudtuk azt is, hogy a szobrok visszaszerzése esetleg megoldható, ha igazolni tudjuk, hogy azok nem állami tulajdont képeznek, hanem az egyesületi tagok önkéntes adományozásából készültek.

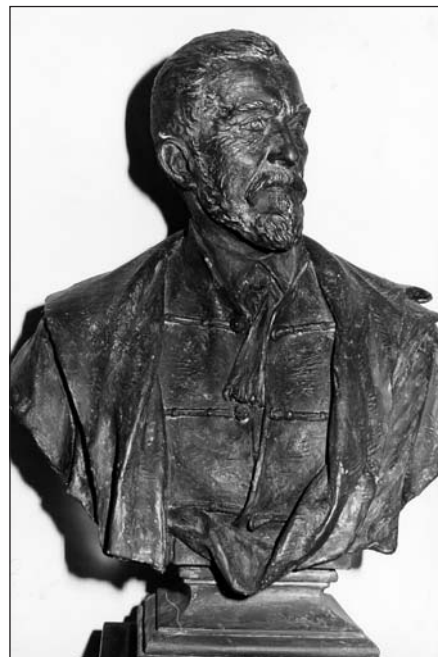
Sikeres lépések után 1927 márciusában a prágai közoktatásügyi minisztérium hozzájárult a szobrok kiadatásához. Egyesületi felkérésre a rimamurányi vasmű igazgatósága megszervezte a szobroknak Selmecebányáról Sopronba való elszállítását. A főiskola tanári kara örömmel fogadta az emlékműveket, és ezeket a főiskola előtti parkban helyezték el. Időközben a szoborcsoport kiegészült **Cseti Ottó** főiskolai professor mellszobrával.

Zsigmondy Vilmos és Péch Antal szobrai 1959 nyarán átkerültek Miskolcra, a Nehézipari Műszaki Egyetemre, ahol 1965-től az aulába, majd 1986-tól az egyetemi könyvtárban kialakított Selmecei Emlékkönyvtár ajtaja elé kerültek.

A Markup-féle szoborról másolat készült az OMBKE részére. Az erről a szoborról készült bronzmásolatot 1988. szeptember 20-án avatták fel Dorogon, a Zsigmondy Vilmosról 1986-ban elnevezett városrészben.

### *A Magyar Állami Földtani Intézetben lévő szobor* **Zsigmondy**

**Vilmos** harmadik szobrának sem keletkezési évét, sem pedig a készítő szobrász nevét nem sikerült felderíteni. Feltehető, hogy az 1920-as évek végén vagy az 1930-as évek elején készülni látszik a M. Kir. Földtani Intézet megrendelésére. Jelenleg a szobor az intézet folyosóján áll (3. kép).



3. kép. Zsigmondy-szobor a Földtani Intézetben

A szoborról a Vízkutató és Fúró Vállalat készíttetett gipszmásolatot az 1968-ban felavatott „**Zsigmondy Vilmos Emlékszoba**”, valamint magának a vállalatnak és a lajosmizsei üzem vezetésének részére. Ezek a szobrok átkerültek a Magyar Olajipari Múzeumba, az egyiket a skanzenben kialakított Zsigmondy Vilmos-szobában helyezték el, egy példány a BME Építőipari és Mérnökgeológiai Ipari Tanszéken látható, egy példányt

a múzeum a Dorogi Gimnáziumnak adományozott a „Zsigmondy Vilmos” név felvételekor. Gipszmásolat készült 1968-ban a Központi Bányászati Múzeum részére is.

Az e szoborról készült másolatot találjuk Nagykanizsán, a Zsigmondy Vilmos Kőolajbányászati és Mélyfúróipari Szakközépiskolában.



4. kép. Zsigmondy-szobor a harkányi sétányon

### ***Veszprémi Imre alkotása***

Zsigmondy Vilmosnak Harkányban is áll szobra a róla elnevezett sétány elején, a reumakórház előtti parkban. A szobor ***Veszprémi Imre*** szobrászművész alkotása. A művész úgy készítette el Zsigmondy portréjának sziluettszerű megformálását a kőhasáb egyik sarkában, hogy ez az egyszerű ösanyag szinte együtt él, dinamikus egységet alkotva a kő vállatójával, az emberrel **(4. kép)**.

### ***A Terebessy László által készített szobor***

***Terebessy László*** faszobrász 1974-ben cseresznyefából készítette el Zsigmondy Vilmos mintegy 110 cm magas szobrát. A szobor a „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény”-ben volt a VIKUV Visegrádi-Lepence-i telephelyén, innen időközben a művész elvitte **(5. kép)**.



***5. kép. Terebessy László készítette fa Zsigmondy-szobor***